

Det lykkedes på Lolland

Fra og med 1. december har vi et samarbejdende landsbynetværk i Lolland Kommune, dannet i en vaskeægte nedfra og op proces!

I Lolland kommune bor ca. 50.000 personer, hvor de ca. 30.000 bor i landsbyer og landdistrikter under 1000 personer.

Hjælp til start kom ind fra - Højreby Der har ikke i nogen af de 7 kommuner været tradition for lokalråd. I 3 af kommunerne var det vanskeligt at finde beboerforeninger eller andet der var naturlige partnere i dannelsen af netværket.

I Højreby Kommune var der startet et projekt med navnet borgerforum, med det mål at inddrage borgerne i fremrettede opgaver, endvidere var der ansat en projektkoordinator i projektet. Ved forskellige andre møder blev koordinatoren Birgitte Poulsen og Højreby Kommune gjort interesseret til at medvirke opstartsfasen i netværket.

9 møder før stormøde

Navnet netværk blev valgt, fordi der i starten var negative vibrationer mod ordet lokalråd, formentlig fordi man var bange for at udelukke nogen.

Af Knud Jensen, Errindlev

Arbejdsgruppen har drøftet mange muligheder og problemstillinger, og deltagere var som udgangspunkt meget forskellige i såvel det netværksdannende som den faglige baggrund. Men med den overordnede målsætning om, at arbejdet drejede sig om at medvirke til at forbedre forholdene i landdistrikterne, blev og var dialogen spændende, konstruktiv og fornuftig.

Efter 4 arbejds møder blev det besluttet, at der skulle afholdes 5 lokale møder i Lolland Kommune inden det egentlige stormøde, som blev fastsat til den 1.

Fortsættes side 2

Landsbyfolk, som klarede skærene, i sammenlægningsudvalgene til de nye kommuner

Af Barbara Diklev

To ting viser sig klart, når det er LAL, som gennemgår kommunalpolitikkerne i de nye, store kommuner: Vi har intet problem med at nå en ligestilling mellem politikkerne. Der er også vældig fin balance mellem partierne indbyrdes og repræsentation af borgerlister. Selvfølgelig kender vi ikke dem alle sammen, alle de gode landsbyfolk, som blev valgt ind i de nye kommunalbestyrelser, men der er LAL medlemmer og landsbytosser mange steder, og blandt dem er de nedenfor nævnte 13 politikere fundet. For at give et billede af hvad de vil arbejde for, har Landsbynyt kogt essensen ud af de 3 Mærkesager, som "vores" politikere har beskrevet dem på www.dr.dk – eller som de er blevet indhentet af red.

Kalundborg. Ole Glahn, RV, landspolitiker for Radikale Venstre og Landsbytosse i LAL 1993. Den "ældste" i denne gennemgang, altså i LAL-sammenhæng, fordi han var medstifter af LAL for 29 år siden. Trods valgkamp nåede Ole at være dirigent for halvdelen af LALs generalforsamling to dage før valget. Ole Glahns 3 mærkesager

1...Udvikling af et åbent demokrati, hvor

Ole Glahn og Jette

borgerne inviteres til dialoger med kommunalbestyrelsen.

2...Netværk ml. foreninger og enkeltpersoner skal udvikle nye arbejdspladser og nye kulturtiltag.

3...Højt serviceniveau på børnepasning, skole og ældrepleje. Sikre penge og at medarbejderne får en højere frihed til at tilrettelægge deres arbejde.

Viborg Kommune, Mette Nielsen, S, foreningsmedlem af LAL. Med sine kun 33 år den yngste person på denne landsbygennemgang af de nyvalgte landsbyven-

ner rundt omkring i landet. Initiativtager til meget store projekter i sin landsby, Klejtrup, som blev årets Landsby i 2004 på grund af udviklingsprojekterne der. Valgt lige ind til formandsposten for landets eneste udvalg for Demokrati og Borgerinddragelse. Mette Niensens 3 mærkesager:

1... God livskvalitet for alle borgere - på tværs af alder og tilhørsforhold. Midlet

Fortsættes side 3

Indhold:

Det lykkedes på Lolland	s.1
Landsbyfolk i kommunerne ..	s.1
Leder	s.2
Tak til Hejninge-Stillinge	s.2
Nærdemokratiet?	s.3
IT-hjørnet	s.4
Brevkassen	s.4
Årsmøde og generalfors.	s.5
Årets gavebøger	s.6

Et hurra, som dør ud

Statistikken for arbejdsløse i landdistrikter stiger ikke. De arbejdsløse flytter væk. Det var denne uges ry-stende nyhed om landdistrikter og arbejdspladser. Det er ikke mangel på lyst til at bo og arbejde i mindre byer, som tvinger befolkningen væk, men lukkede arbejdspladser og centralisering af ydelser hen mod større byer. Et Danmark i Balance er stadig kun smukke ord. Vi har ikke set initiativerne, som kan sikre en ligelig udvikling i alle egne af Danmark.

Med Fødevarerministerens initiativ i april 2005, troede vi i Landsforeningen Af Landsbysamfund, at der var lukket op for en ny rollespiller i landdistrikterne. Indenrigsministeriet fik hjælp til at øge indsatsen for landdistrikternes udvikling. Landdistriktsprogrammet blev lanceret. Der var millioner af kroner til udvikling i landdistrikterne. Vi som så oversigten kunne forstå, at Fødevarerministeriet satte 116 mio. kr. af til at matche EU's støttemidler i 2006, en slags

prøveballon for det store, nye program 2007-13.

Godt nok skulle det meste gå til landbruget, 105 mio. kr. ud af 116 mio. kr., men der var dog stadig 11 mio. kr. til alternativ brug af tomme landbrugsbygninger, attraktive kultur- og fritidsaktiviteter og læpløst og stier. Desuden var der et par ting, vi også ville have samfundsnytte af – biogas og anden vedvarende energi, lugtreduktion fra stalde og Kompetenceudvikling. Det var godt med tiltag, som landdistrikterne kunne have gavn af, uanset om man er direkte involveret i landbrug eller kun nabo.

I forvejen deler vi det landsdækkende program for udvikling i landdistrikterne, Artikel 33-midlerne, EU penge. Jordbrugsprojekter får cirka halvdelen af de penge, og ikke-jordbrugsprojekter får ca. halvdelen. Det er gode penge, fordi de kan søges af initiativtagere i hele landet, ikke bare de mest udsatte landdistrikter. Ifølge Fødevarerministeriet var der i år, 2005, i alt 56 mio. kr. til at matche EU midlerne med i henhold til Artikel 33. 10 mio. til fiskeri, 25 mio. til ikke-jordbrug og 21 mio. til jordbrug. Det var

så en meget positiv vinkel, at Artikel 33 skulle stå udenfor det nye initiativ, Landdistriktsprogrammet.

Alt i alt så det ud til at der skulle ske nyt og godt i de trængte landdistrikter. Men efter høringsperioden står de færdige forslag til bekendtgørelser på www.dffe.dk og ser helt anderledes ud. De tre små puljer til landdistrikterne er forsvundet ind i Artikel 33, hvis budget så er beskåret til 32,2 mio. kr. Altså et tab på 11 mio til de tre små puljer og en nedgang fra 56 mio. kr. i Artikel 33 i 2005 til 32,2 mio. kr. Artikel 33, som har eksisteret i mange år, er nu med i det, der hedder Ni nye tilskudsordninger i landdistrikterne.

Landsforeningen Af Landsbysamfund opfordrer atter til at der arbejdes ud fra et helhedssyn på landet, så også områderne udenfor byerne kommer med i udviklingen, opturen. Navnet, Landdistriktsprogrammet, var begyndelsen på et løfte. Nu siver det stille som sand gennem fingrene, og millioner går til en del af befolkningen, ikke til helheden. Efter den erkendelse er det spændende hvordan det kommer til at gå med milliarderne i de næste syv år. bd

To der kan hamle op - med hinanden - og trak på samme hammel for at lave et formidabelt årsmøde og generalforsamling 2005. Trine Testmann, formand for Landsbyforeningerne i Ringsted Kommune, og Ole Olsen, Hejninge Stillinge Lokalråd.

Stor tak til Hejninge / Stillinge lokalråd

for det store arbejde der var blevet lagt i arrangementet. det var veltilrettelagt fra jeres side lige fra starten.

Jeg var selv arrangør i 2004. og da vi var færdige sagde vi til hinanden det er der ingen der kan hamle op med ??? men det var der. Jeg tænkte flere gange at jeg var glad for at være med som gæst denne gang. Alt i alt en super weekend med gode debatter og masser af hyggeligt samvær.

Erik Rytoft Jensen, Østresogns beboerforening

Det lykkes på Lolland. Fra forsiden

december 05, mødet hvor det første officielle repræsentanter til netværket skulle vælges.

Arbejdsgruppens grundlag for netværket:

Der har i arbejdsgruppen til forarbejdet deltaget 25 personer, med meget forskellige indgangsvinkler, men med alle hjørner af kommunen dækket godt ind.

Arbejdsgruppen lagde op til:

At der i netværket skulle deltage 3 personer fra hver af de gamle kommuner.

At alle skulle vælges som personer - ikke som repræsentanter fra foreninger eller lignende

At personerne skulle vælges på stormødet.

At man afprøvede dannelsen af arbejdsgrupper på tværs af de gamle kommune grænser

Stormødets resultat

1. december 2005 mødtes 65 personer til stormødet. Netværket blev valgt, og det er op til de valgte repræsentanter at komme videre med det konkrete arbejde, hvis formål er beskrevet som:

∞ at undersøge borgernes forventninger til etablering af et landdistriktsnetværk
∞ at udvikle og afprøve metoder til

fremme af borgerdeltagelse og lokalpolitisk dialog

∞ at organisere og aktivere lokalbefolkningen i de syv gl. kommuners landdistrikter med henblik på at skabe de bedst mulige forhold for landdistrikterne i den nye Lolland Kommune.

∞ at deltage aktivt i formuleringen af en landdistriktspolitik for Lolland Kommune,

∞ at være foregangskommune for andre kommuner, hvor man ønsker dialog mellem borgerne i landdistrikterne og mellem borgere og kommunalbestyrelse.

Herudover blev der dannet flere arbejdsgrupper som f.eks.

1. Projekt omkring sammenhængende Ridestier i hele storkommunen.

2. Forskønnelse af landsbyer og øvrige landområder i kommunen

3. Forbedringer af tværgående arbejdsopgaver inden for sundhedsområdet.

Det er dog netværket, der sammen med sammenlægningsudvalget skal arbejde sig frem til en mere formel organisationsform og målbeskrivelse. Deltagerne har lagt megen vægt på netværkets uafhængighed af det kommende byråd, samt ansættelse af en landdistriktskoordinator, men betalt af kommunen. (redigeret udgave v. bd. – hele artiklen kan læses på www.landsbynettet.dk)

Har din ny kommune taget hånd om udvikling af nærdemokratiet?

Nu er de ny sammenlægningsudvalg (kommende byråd) blevet valgt.

Og rundt i landet sidder vi så og er spændte på, om det bliver en vigtig dagsorden for de nyvalgte politikere at give mulighed for udvikling af nærdemokratiet.

Fra min plads kan jeg få øje på, at man nogle steder har oprettet et temaudvalg, som er et stående udvalg – på linie med socialudvalg, teknisk udvalg m.fl. - hvor sammenlægningsudvalget kan placere særlige opgaver, f.eks. udvikling af nærdemokratiet, udvikling af landdistriktspolitik

eller andre udviklingsopgaver.

Jeg synes, det ser ud til, at man mange steder har valgt at nedsætte et §17stk.4-udvalg til denne opgave. Medlemmerne her er både fra det nyvalgte sammenlægningsudvalg og udpegede personer med interesse for det pågældende emne, f.eks. udvikling af nærdemokrati.

I den kommunale styrelseslov er der givet byrådene mulighed for til særlige opgaver at nedsætte udvalg bestående af byrådsmedlemmer og eksterne folk.

Disse udvalg kan nedsættes på alle tider i en valgperiode.

I Ny Silkeborg kommune er der i forbindelse med konstitueringen af sammenlægningsudvalget valgt 3 politikere til et §17.4 udvalg og dette udvalg udpeger så medlemmer ude fra til arbejdet med at udvikle nærdemokratiet.

Jeg ønsker held og lykke med organisationen af nærdemokratiet i jeres ny kommuner.

Med venlig hilsen

Jette Hansen, formand, LAL

Landsbyfolk. Fra forsiden

Mette Nielsen

Poul Roesen

er aktiv støtte til erhvervslivet. Der skal sikres en udvikling over hele den nye kommune.

2...Der er brug for alle! Borgerne skal inddrages og høres til gavn for den enkelte og demokratiet.

3...Fokus på sundheden og de nye opgaver som kommunerne skal løfte. Udviklingsprojekter med kost og bevægelse hvor skole, institutioner og foreninger arbejder sammen i lokalområderne, og de svageste får en chance i fællesskabet.

Fanø, Merete Engsted, K, foreningsmedlem af LAL siden 1980'erne. Landsbytosse 2002 på grund af sit kolossale lokale engagement. Med i Landdistrikternes Uge gennem 6 år ud af 7. Genvælg. Merete Engsteds 3 mærkesager

1...Børn og unge: Bevare variation i pasning, kvalitet i skolen ude og inde, støtte fritidsaktiviteter. 2...Sundhed i fokus: Fremme forebyggelse, pleje og genoptræning. Børn: viden om sund kost og motion. Alle skal motiveres til at dyrke motion. Sundhedscenter med god genoptræning.

3...Øns kulturliv: Mange aktører med til at skaffe turister til øen. Turismen vigtig for vores økonomi og flere turister skaffer mere økonomi til det "daglige arbejde".

Sønderborg, Inger Plauborg, V, bestyrelsesmedlem i LAL siden 2003, næstformand siden 2004. Inger Plauborgs 3 mærkesager:

1... En stor Sønderborg Kommune med levende nærdemokrati.

2... Vækst og udvikling - også i landdistrikterne.

3... Fokusere på og støtte initiativer, som medvirker til en alsidig udvikling.

Morsø, Poul Roesen, K, LAL medlem i årevis. Fhv. næstformand i Landdistrikternes Fællesråd, bestyrelsesmedlem i Folkeligt Institut for Udkantsforhold på Mors. Poul Roesens 3 mærkesager for forbedring af tiltrækningskraft og erhvervs muligheder på Mors:

1...Børn og unge, god og tilstrækkelig pasning af små børn, stabile skoler med veluddannet lærerstab. Fokus på plan for idræt på forskellige niveauer i klubber, idrætscenter og med Sportskollegium. Ny uddannelse til turisterhvervet.

2...Sundhed for alle, gamle, raske og kommunens personale, hurtig etablering af Morsø Sundhedscenter med attraktive tilbud til både brugere og de ansatte. Forebyggelse og helbredelse, traditionel og alternativ medicin i brug.

3...Boliger og bygninger. Dårlige byg-

ninger skal ned, standarden for lejeboliger op, attraktive boliger bygges. Tomme bygninger bruges til: Erhvervsaktiviteter, innovationscenter, kulturformål, nye uddannelser. Et gæstplejehus skal etableres.

Ringkøbing-Skjern, Bertel Jensen, V, mangeårigt enkeltmedlem og foreningsmedlem af LAL, god hjælp med vestjysk nyt til Landsbynyt, oplægsholder om brunkulsminer og natur på LALs årsmøde 2004. Nuværende kommunalbestyrelsesmedlem i Videbæk Kommune. Bertel Jensens 3 mærkesager

1...Landdistrikternes udvikling

2...Naturformidling og miljøet

3...Undervisningssystemet - fejl og muligheder.

Bornholm, Annelise Molin, Borgerliste, enkeltmedlem af LAL, Nexø socialdemokratiske borgmester indtil Bornholms strukturændring til regionskommune. En årrække med i Indenrigsministeriets Landdistriktsudvalg. Annelise Molins 3 mærkesager:

1...Helt ny opmærksomhed overfor de bornholmske virksomheder, så de sikres de bedste konkurrencebetingelser for at udvikle sig. Langt større imødekomment overfor alle, der ønsker at starte virksomhed på Bornholm.

2...Udvikling af nærdemokrati, borgerinddragelse og valgmuligheder.

Større borgerindflydelse på de offentlige tilbud. Flere beslutninger ud til vore institutioners brugerbestyrelser med reel kompetence og ansvar.

3...Samle Bornholm i kravet til tidssvarende gods- og passagerter. Samfundet skal overtage ansvaret for udbud af færgeforbindelserne. Natfærgen ønskes til Nordhavn og bedre forbindelser til Sverige, Tyskland og Polen

Samsø Kommune, Niels Lundsager, Borgerliste, enkeltmedlem af LAL siden

Fortsættes side 6

IT-hjørnet

Jubilæum i IT- delen af Landsforeningen Af Landsbynyt!

LALs hjemmeside startede i efteråret 1995. Rasmus Münster tog den første tørn med overhovedet at få en hjemmeside i gang. Vores adresse var mere end kryptisk. Vi ville jo have den gratis, og så blev det www.geocities.com/ med en eller anden amerikansk by og et tal. Vi var så hurtigt ude med vores foreningshjemmeside, at al begyndelse var svær. I juleferien 1995 kom Robert til som webmaster, og så er det stort set gået fremad siden. Også for redaktøren, som nu selv sætter næsten alt ind på siden, kun fordi den herlige webmaster har gjort det nemt.

I LAL har vi en klar fornemmelse af at være en af de allerførste landsdækkende foreninger i Danmark, som fik en hjemmeside. Der var ikke den store forståelse for hvor vigtigt det var, eller hvor stor vores "hjemmeside" var. Ikke alle formænd var lige fremsynede og syntes, vi behøvede at lægge kræfter i det projekt. Heldigvis havde vi hele tiden gode venner, som støttede os i kampen for hjemmesiden. Jørgen Stengaard i Ravnhøj ved Frederikshavn er f.eks. en af de helte, som har stået os bi mange gange. En af de sjove starthistorier går på formand Anne, som var vældig interesseret i den der hjemmeside, men som ikke kunne læse den hjemmefra, og derfor bad om at få den printet ud, siden, så hun kunne se den. Vi forsøgte at sige, at en hjemmeside er noget mere end en side, men hun stod fast. Heldigvis var det i hjemmesidens begyndelse, så der blev kun printet 60 sider ud dengang.

Det var en stor dag, da Robert havde fundet frem til ejeren af lal.dk navnet, og vi fik lov at overtage det. Han havde kun købt det "fordi det var så åndssvagt". Men det var det jo slet ikke for os, og så lod han os få det. Tak skal han have. Derfor kunne vi tilbyde medlemsforeningerne lal.dk adresse til deres hjemmeside, Det var der en del, der benyttede sig af.

En overgang kunne vi Robert har hele tiden kunnet fremtrylle de ting, jeg ønskede. Den, som vi har fået flest kontakter på, hvor folk har sagt, at det var dog en sjov ide, det er den

udskiftelige tegning på forsiden. Hver gang, vi klikker opdater, kommer der en ny tegning frem. Der er vel ti af Ivan Jacobsens tegninger inde i Liv i Landsbyen-cirklen.

I 2000 sendte vi IT stafetten af sted for første gang. Den suser endnu. Der er rigtig mange landsbyer, som har egne hjemmesider, og der kommer hele tiden flere til. Se bare på landsbynettet under links. I 2002 var www.lal.dk vokset så meget, at der måtte en skilsmisse til. www.lal.dk beholdt foreningsdelen, den formelle, og www.landsbynettet.dk kom til. Det navn havde en anden landsbyen, Thorkild Jensen i Hundborg, foræret os, Landsbynettet fik alle artiklerne og søgeordene – og så fik den frisøgning efter noget tid. Uha, som jeg var glad den dag, vi havde både søgeord og fritext søgning. Glæden forplantede sig til Landsbynyt – den samme artikel om den lykkelige IT skilsmisse kom med to gange i samme blad!

Det har selvfølgelig vist sig at være uvurderligt, at vi har den hjemmeside. Ca. 6000 besøg på lal.dk og nogenlunde det samme på landsbynettet.dk hver måned. Politikere og pressefolk finder os der – ligesom mange medlemmer første gang er stødt på os på internettet. Da vi startede, vidste vi kun, at det ville gro, men ikke, hvor vigtigt det ville blive at have en hjemmeside. Ikke alle Landsbynyts artikler er inde på nettet, men i oktober måned 2005 kom artikel nr. 1000 ind. Det var ikke nogen dum fornemmelse!

For samarbejdet om hjemmesiden gennem ti år siger vi STOR tak til Robert webmaster. Bd

Brevkassen

Kære Barbara 01-11-05

Jeg henvender mig til dig fordi vi her i Handest området syd for Hobro pusler med ideen om at genetablere en form for købmandsbutik i den nu butiksløse by - ideelt på lokale hænder.

Hvor kan vi finde "nutidige" erfaringer fra borgere, dder har forsøgt og gerne haft held med lignende, - og er der nogle "experter" vi kantrække på. Selv har jeg tidligere beskæftiget mig indgående med problematikken, men det er længe siden, idet jeg i 1979 lavede speciale over emnet, med en rapport på over 100 sider kaldet "Nærbutikens Bevarelse".

Men der er jo immervæk sket en del hist og her siden -) - så mon ikke andre kan bidrage med mere nutidige erfaringer.

Håber at høre fra dig snarest, da vi skal fremlægge tanker på "Borgermøde" på søndag - mange hilsner

Med venlig hilsen Mikkel Skovsbo
Bugatti film & tv

Handest (+ 45) 98512855/22369290

Kære Mikkel, 02-11-05

*rart at høre fra mit nærområde!
Jeg har ikke umiddelbart tid til at svare dig, men der er et hav af artikler om den sag på vores artikeldatabase, sikkert også noget, du kan bruge. Prøv at se på <http://www.landsbynettet.dk> under forretninger. Så kan vi tale sammen i eftermiddag eller i morgen, torsdag.
Venlige hilsner Barbara*

PS Jeg vil foreslå dig at indhente viden om Kwikspar i Sparkæden og fra FOCUS-kæden og evt. EDEKA. Så har du fluks nogle fakta angående jeres mulige medvirken i kæde.

Årsmøde og generalforsamling på Bildsøskov Kursuscenter ved Slagelse

Et nordisk udsnit: Frida fra Island, Jytte fra Danmark, Brita fra Norge, Susanne og Risto Matti fra Finland.

Allerede ved generalforsamlingen-2004 inviterede Ole Olsen LAL til Sjælland i 2005. Den stemning, som Ole og alle hans frivillige hjælpere i Hejninge Stillinge Lokalråd skabte for os på Bildsøskov, og de indtryk, vi fik, er virkelig værd at skrive hjem efter. Så det gør jeg, idet jeg vil starte med at sige TUSIND TAK.

Årsmødet og generalforsamlingen er en stor sag for LALs bestyrelse. I og med at vi arbejder uden sekretariat og lønnede medarbejdere, er det forlængede døgn, som hele arrangementet varer – en lørdag kl. 11 til søndag kl. 15 først i november – allerede sat på dagsordenen fra og med december.

Det er jo her, den vigtigste dialog mellem medlemmerne og bestyrelsen finder sted.

Der kommer mest ud af dialogen, når vi mødes "live", får nogle fælles oplevelser, får set hinanden i øjnene og både arbejder i workshops og på selve generalforsamlingen og har det skægt om aftenen på årsmødet. Når vi så oven i købet befinder os i nogle spændende omgivelser, får en guidet bustur i området, og dejlig mad og drikke, og det hele kun koster 250 kr., så begynder jeg allerede nu at glæde mig til næste år og er spændt på, hvem af vores medlemsforeninger, der byder ind.

Nordisk islæt

Hvert andet år inviterer LAL nordiske gæster fra samarbejdet Hele Norden Skal Leve.

Der var enighed om, at inputs fra de nordiske gæster var mere nødvendige og bedre anbragt i år end nogensinde før. Repræsentanter fra Finland, Sverige, Norge og Island var kommet hertil, og i de 4 workshops lørdag eftermiddag bidrog de rigtig godt til vores diskussioner om, hvordan vi som landsdækkende forening for lokale landsbysamfund kommer videre med at få landdistriktspolitik ind i de nye kommunalbestyrelser. Nogle få nordiske eksempler fra debatterne:

Brita Homleid Lohne fortalte fra Telemarken i Norge om, hvordan de lokalt har indledt et samarbejde, hvor u-enighed på forhånd er spottet som en drivende udviklings-kraft.

Risto Matti Niemi redegjorde for, hvordan man fra statens side allerede da Finland blev medlem af EU lavede et selvstændigt finsk program for landdistrikterne,

POMO. Det løb parallelt med LEADER-programmerne og har sikret at der sker udvikling der, hvor viljen er til det.

Susanne Lindberg fortalte om, hvad det kan betyde i national politik, at en udefra fortæller om at arbejde med samme sag – og måske være kommet videre. Lars Løkke havde fået meget ud af at høre hende fortælle om det finske arbejde for landsbyer og landdistrikter ved et Nordisk Ministerråds møde.

Workshops

Forud for vores workshops havde Trine Testmann med et velformuleret overhead-show sporet os grundigt ind på de mange spørgsmål, der skal arbejdes med for at få de bedst mulige landdistriktspolitiske resultater i kommunerne. Trine er god til at medtænke mangfoldighedens muligheder. Fyldigere referat af gruppernes tanker om fremtiden for landdistrikterne i næste Landsbynyt.

Aften-fest og Årets Landsbytosse

Herlige fester får os til at rykke sammen. Slagelses forhenværende borgmester, Jens Jørgensen, gav os et formidabelt causeri om humor og Visens Venner fik os til at synge med. Det hele var formet som en optakt til at have det sjovt de næste par timer, og det var bare en succes.

Midt på aftenen måtte Trine Testmann stige ned af landsbytosse-tronen og vidergive æren til den nye ÅRETS LANDSBYTOSSER, Rie Thomsen, som i snart 4 år (?) har været formand for landbrugets børneorganisation, 4H. "H"-erne står for Hånd, Hoved, Hjerte og Helbred, de skal helst fungere godt sammen, og det gør de også hos Rie selv. Hun har i den grad formået at gøre 4H til en dynamisk

og velfungerende organisation, og det er ingen hemmelighed, at landbrugets top nemmere får øje på 4H, når den unge 4H-formand står på talerstolen på kongressen i Herning med sin få uger gamle datter i bæreselen.

Tosse-Overrækkelsesbillede ind her.

Guided bustur

Vi vil gerne ud og se os om, når vi er til årsmøde, så vi kan se vores forskelle med egne øjne. Ole Olsen havde fået lokalhistorikeren Helge Christiansen til at lægge ruten søndag formiddag, så vi kunne nå ud i alle hjørnerne af de to små sogne, Hejninge og Stillinge. Helge gav et enestående indblik i sognenes og landets historie i et fornemt mix.

Generalforsamlingen

Arrangementet var som altid planlagt, så folk, der ikke kan afse tid til årsmødet, alligevel er velkomne til generalforsamlingen. Det var der nogle få, der benyttede sig af, så den mulighed vil fortsat være åben.

En af LALs mest driftige formænd, Ole Glahn, var dirigent indtil frokost. Så skulle han ud og varetage sine kommunalpolitiske interesser. Efter frokost blev han afløst af Ole Olsen, som på ligeså professionel vis førte forsamlingen gennem resten af dagsordenen.

Det blev en hurtig generalforsamling: Beretningen blev vedtaget med klap, regnskabet var i orden, budgettet blev vedtaget, og der var genvalg til alle. Vi fik en ny suppleant til bestyrelsen, Erik Rytoft Jensen fra Mogenstrup. Det var en god måde at holde week-end på! Tak for denne gang.

Jytte Aa. Møller, forhenværende formand.

Fortsat fra side 3

2000, trofast deltager i generalforsamlingerne, redaktør bl.a. af Samsø Week-End gennem fem år, med stort fokus på den kommunale politik og ordholdenhed.

Niels Lundsagers 3 mærkesager:

- 1...Åbenhed og borgerinddragelse
- 2...Respekt for naturgrundlaget og udvikling af energi-øen
- 3...Landdistriktpolitik. Opmærksomhed omkring de enkelte landsbyer og deres ønsker.

Rebild Kommune, Ejvind Lassen, Borgerliste: LAL foreningsmedlem gennem mange år via Forsamlingshuset i Stenild. Formand i Nordjyllands Amt for Landsforeningen Danske Forsamlingshuse. Medlem af den Nationale Tænk tank for Landdistrikter. Ejvind Lassens tre mærkesager:

- 1... Samarbejde og dynamisk udvikling i Landdistrikterne.
- 2... Landdistriktsudvikling skal prioriteres på samme niveau som Turist- og Erhvervsudvikling. Revision af råd i kommunen og nye råd oprettes. Borgerne kender til, hvad der bør fremmes indenfor de enkelte områder. Derfor bør nedsættes en række borgerorganer, f.eks. Kulturråd, Landsbyråd og Ungdomsråd.

3... Fritid og Kultur. Et velfungerende foreningsliv spiller en afgørende rolle for udbuddet af fritidsaktiviteter, men også for udbuddet af kulturelle tilbud. Forsamlingshusene er landsbyernes "kulturhuse" og bør fortsat tilskyndes til at varetage denne funktion og understøttes økonomisk på lige fod med kulturhusene.

Næstved Kommune, Lene Koustrup Madsen, S, foreningsmedlem af LAL, bestyrelsesmedlem i Skelby-Gunderslev Sogneforening og kommunalpolitiker i Suså Kommune gennem mange år. Lene Koustrup Madsens 3 mærkesager

- 1...Børnene skal have det sjovt, sundt og sikkert. Voksne skal have både ambitioner og omsorg for dem. Børn og unge skal opdrages med medmenneskelighed til medmenneskelighed
- 2...Kort afstand mellem vælgere og politikere. Ikke større afstand p.gr. af større kommuner. Åben og konstruktiv dialog med borgerne.
- 3...Muligheder for alle - men ordentligt. Den enkeltes udfoldelse skal ske med hensyntagen til andre i samfundet og med social ansvarlighed. Politikerne skal fungere som vagthunde for ordentligheden

Hjørring kommune, Karl Bornhøft, SF, nuværende amtsrådsmedlem, formand

Niels Lundsager

for Nordjyllands Amts Sundhedsudvalg, LALs kilde til mange syn på sundhed i landets udkanter. Karl Bornhøfts 3 mærkesager

- 1...Kommunen skal i løbet af den første periode opfatte sig som en enhed. Vi skal arbejde med lokalråd.
- 2...Beskæftigelse: Vi skal udnytte alle beskæftigelsesmulighederne i miljø, sundhed, uddannelse og kultur. Vi skal hurtigt i dialog med nye virksomheder.
- 3...Sundhed: Vi skal være den sundeste kommune i den nye Region Nordjylland inden for de første to perioder, både når det gælder arbejdsmiljø, livsstil og levevilkår. Nuværende sundhedsaftaler er et godt udgangspunkt i flere kommuner.

Nyborg Kommune, Hanna Quaade, V, mangeårigt foreningsmedlem i LAL, medstifter af landsbyrådet i Ørbæk. Hanna Quaades 3 mærkesager

- 1...Lille afstand mellem borger og be-

slutningstagere i borgernes sager. Styrke dialogen mellem borgere og politikere ved at bakke op om landsbyråd i landdistrikterne.

2...Folkeskolens primære opgave skal styrkes, formidling af viden til eleverne. Flere ressourcer og aktiv politikerinteresse for den daglige undervisning.

3...Land og by ligeværdighed. Beboerne i landdistrikterne skal have let ved at komme til børneinstitutioner, skole og plejehjem. Erhvervsudvikling skal fremmes og bosætning gøres attraktiv.

Mariager Fjord, Jess V.Laursen, V, mangeårigt foreningsmedlem af LAL for sin landsby, Skelund. Stort aktiv for sit område. I 90'erne som borgerliste byrådsmedlem deltager i svensk EU konference, inviteret af LAL som beslutningstager. Jess V. Laursens 3 mærkesager:

1...Landdistrikter: Der skal etableres et landdistriktsråd, et forum for borgerforeninger, landsbylaug etc. Det vil give en enestående mulighed for, at også de mindre samfund tilgodeses.

2... Turisme: Søge i fællesskab med andre kommuner og regionen at tiltrække turister hellere end at konkurrere. Støtte gode ideer, og alle virke som ambassadører for vores smukke natur og gode mennesker!

3... Natur: Vores natur er enestående. Den skal være tilgængelig; det drejer sig om kyststrækningerne, den lille vig ved fjorden og de store arealer i skovene og "nationalparken".

Årets Gavebøger, uanset om det er til jul, fødselsdag, værtinden eller som mandelgave.

Familiens Højtider i gamle dage

Af Ruth Gunnarsen, ill. Ludmilla Bal-four
Askholms Forlag, tlf. 36706944, askholmbog@webspeed.dk
256 sider, indbundet. Pris 198 kr.

Denne bog er en guldgrube af fortællinger og andre former for eksempler på, at det er kulturen på landet, som er starten på kulturen i landet. Den starter med bryllupper, går igennem alle de andre højtider i vores liv, slutter det kapitel med jordefærden – og i næsten alle tilfælde får vi at vide om hvordan man blev indbudt, hvordan der kom så meget mad til huse, hvem der kunne komme, gaverne, overtro og betydningen af at holde sammen på familie og samfund. Særlig afsnittet om bryllupper er spændende og langt. Arrangerede

giftermål var man ikke fremmed for (det gjaldt i høj grad min egen familie, ved jeg) – men der var andre måder, som er sjove, og som sender tanker på rejse til fangeleg, mørkeleg, kinddans, jalousi og halballer. Og så til sangen "Det var en lørdag aften", som faktisk spiller en rolle i bogens forspil til bryllup. Jo, det er levende og godt fortalt.

Årets kalenderdage indeholder arbejdsopgaver for bønderne i hver måned, navnene på dagene og lidt om hvorfor dagen hedder som den gør. Der er Lommebog for Bønder i sin helhed, udgaven fra 1792, og så er der til sidst Glimt af bondens og landbrugets historie i Danmark, med et spænd på 14.000 år! Det er en rigtig god måde at få historien til at falde på plads på. Sammenhænge, man troede hørte til kongerækken, får pludselig hverdagsbetydning.

Bogen er en perlerække af sjove, let læste

og oplysende artikler. Den er pæn og i et godt lille format (A5 tværvendt) med tynde blade, så den ikke selv bliver for tyk med alle de 256 sider. Siderne er godt udnyttet, skrifttyperne er gode og illustrationerne levende.

Køb mindst to og behold den ene, så du ikke ærgrer dig over at mangle den, hvis du ikke nåede at læse og huske det hele. Bd

Den gamle danske vejrbog

Af Ib Askholm, ill. Ludmilla Balfour
Askholms Forlag, tlf. 36706944,
askholmbog@webspeed.dk
224 sider, indbundet. Pris 198 kr.
Format A5, tværlagt

Bogen er en udvidelse af Gamle danske vejrværvarslere. Den blev udgivet og udsolgt i mange oplag, samtidig med at forfatteren stødte på endnu flere vinkler på det at varsle vejr. Nu er de maritime værvarslere kommet med ind, og med dem spændende fortællinger, bl.a. om Den store menneskedrukning i Syd- og Nord-slesvig i 1634. Sømændene fik hjælp af de overnaturlige såsom "hvide jomfruer" på Fanø, havfruer og havmænd stort set over hele landet. En havfrue skal f.eks. være blevet vred på bønderne i Tisvilde, som tog hendes bælte som betaling for at hendes tyr græssede på Tibirke Mark. Hun satte tyren til at rode jorden op, og med det startede en storm, så jord og sand føg overalt, og sandflugten lagde landsbyer øde. Skibsnissen, klabauteemanden og den Flyvende Hollænder er også med – den sidste med øjenvidnebeskrivelse fra 1959!

Bogen har vejrkatastrofer med, og så nogle hændelser i Danmarkshistorien, hvor vejret var afgørende.

Her har vi en samling af vejrværvarslere bygget på alle typer dyrs opførsel, fuglenes ankomst, planternes udspiring og himlens udseende døgnet rundt med fænomener som Skt. Elmsild, ring om sol og måne og værvarslere af regnbue, møsebryg, dug og elverpigens dans.. Der er eksempler på danske tsunamier og andre ekstreme vejrforhold, bl.a. skypumper, orkaner og isvintre.

I Indledningen fortæller forfatteren om vejrværvarslernes og meteorologiens historie bl.a. sagnet om jætterne Menja og Fenja, som blev sat til at kværne uden pause af Frode Fredegod. Den kan nok læses med tanke på Valhal-julekalenderen!

Årets kalender gennemgås, med navnedage, hvis vejr havde betydning for resten af året, og vi får fortalt hvordan man i februar og marts "delte dage" ud til landsbyens beboere. Den der fik en dag, var ansvarlig for vejret den dag, hvis

Løvfrøen i glasset er et tidligt barometer. Ill. Ludmilla Balfour

vejret blev dårligt, blev ejeren bundet eller lukket inde indtil han eller hun lovede at traktere de andre med f.eks. sødsuppe, pandekager eller kaffe. På den måde fik man mange små gode sammenkomster i en kedelig, arbejdsstille tid på året. Skikken kendes kun i ca. 40 sogne i Nordvestsjælland, på Neksøl, Sejro, Samsø og Djursland (er den mon blevet udbredt pr.skib?).

Afsnittet om naturbarometre er sjovt og lidt barbarisk – se billedet af den inde-spærrede løvfrø, som afslørede om det blev stabilt, regn/sne eller sol.

Også denne bog er spændende til hyggelig læsning, lidt eller meget, som man nu har tid til.

Der skal nok blive læst op: "Hør lige her, hvad der står om overtroiske værvarslere.." eller noget af alt det andet spændende. Bogen er en oplagt gave til en, der interesserer sig for vejret!

Bogen er en perlerække af sjove, let læste og oplysende artikler. Den er pæn og i et godt lille format (A5 tværvendt) med tynde blade, så den ikke selv bliver for tyk med alle de 256 sider. Siderne er godt udnyttet, skrifttyperne er gode og illustrationerne levende. Bd

Vi flytter på landet

En håndbog fra Det Kgl. Danske Landhusholdningsselskab, udgivet på eget forlag

Kontakt for køb: tlf. 43 41 17 69,
LHS@1769.dk

Mange gode farvefotos.

175 sider, pris 249 kr.

Bogen er læst og anmeldt af Jane Thorup Degn

I forordet omtales bogen som - "en nyttig håndbog med gode råd til folk, der påtænker at flytte på landet samt til dem, der allerede har realiseret drømmen".

22 mennesker har givet hver deres bidrag til bogens indhold, fremtidsforsker, arkitekter, konsulenter indenfor landbrug,

økologi, planteavl, regnskab, maskiner, bygninger, forsikring, natur, vandforsyning og energi.

Indenrigs- og sundhedsminister Lars Løkke Rasmussen skriver den første artikel, Kommunalreformen gør det mere attraktivt at bo på landet. Det kapitel er interessant for Landsbysnyts læsere, overordnet set, fordi Lars Løkke Rasmussen er "vores minister", han har landdistrikterne som et af sine ansvarsområder. Han udtrykker en positiv vinkel på nærdemokrati og frivilligt arbejde og siger bl.a. at "Vi har brug for en afbalanceret udvikling mellem land og by. ...Langt hen ad vejen er det også lykkedes indtil nu." Ministerens slutafsnit begynder med "Vejen til målet om konkurrencedygtig kommunal service over hele landet er funderet i politisk vilje og brolagt med lokalt engagement..."

Primært indeholder bogen gode råd og tips til folk, som påtænker at prøve at drive eget landbrug eller som ønsker at købe et nedlagt landbrug og starte egen virksomhed i de tomme bygninger. En udmærket bog, som dog godt kunne mangle lidt om at bo i en almindelig villa i en landsby.

Hvis man ønsker at flytte på landet fordi man gerne vil bo i eget hus med egen have i et lille landsbysamfund og ellers bare have arbejde i samme landsby eller i nærliggende byer, er der ikke meget at bruge bogen til, bortset fra de små afsnit omkring foreningslivet på landet, som er de sidste afsnit i bogen. De afsnit er skrevet af LALS redaktør Barbara Diklev, som bl.a. siger: "Når man vælger at flytte på landet, vælger man et kendskab til andre, og at de kender én. Man får mulighed for en aktiv rolle i det, som før var andres samfund, og som nu er blevet ens eget. De små samfund fordrer deltagelse af sine borgere, hvis alle skal trives." Afsnittene er rigtig gode, hvis man som tilflytter vil vide noget om hvordan man bliver en del af det lokale fællesskab og bruger foreningerne som "døråbner for nye landsbybeboere".

Bogen rummer så mange små og store oplysninger om det specielle felt at flytte ud for sig selv på landet, at den vil være god for alle, der tænker på at gøre det uden at have prøvet det før.

En ny bog af Knud Sørensen, Severin Weiersøe, En landsbydegns historie. Bogen anmeldes i næste Landsbysnyt. Den skal kun lige nævnes her, så Knud Sørensen fans kan vide, at den er god og helt anderledes, denne biografi om en husmandssøn fra Vestjylland, som ville være lærer! Og blev det – i Østjylland. 216 s. Pris 225 kr. Udgivet på Gyldendal. bd

(8245 ARC)

Returadresse ved uanbringelighed:
Jens Jørgen Andreassen
Søndermarksvej 46, Sejet
8700 Horsens

Postbesørget blad

Landsbynyt

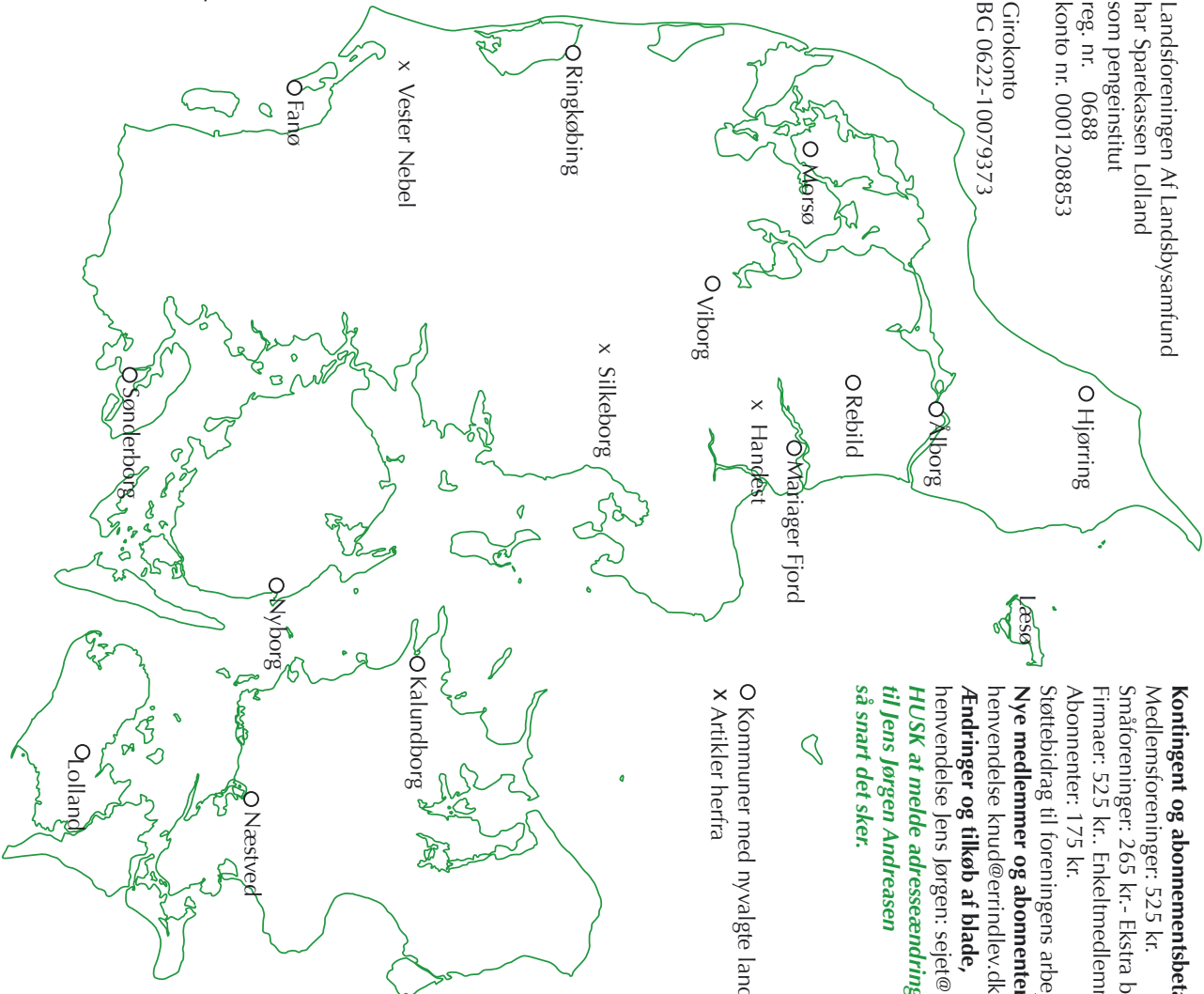
ISSN 0907-4791

Lokaliteterne på kortet er nævnt i bladet.

**Frist for stof til næste Landsbynyt
d. 10. januar 2006**

Landsforeningen Af Landsbysamtund
har Sparekassen Lolland
som pengeinstitutt
reg. nr. 0688
konto nr. 0001208853

Girokonto
BG 0622-10079373

Kontingent og abonnementsbetaling:

Medlemsforeninger: 525 kr.
Småforeninger: 265 kr.- Ekstra blade 75 kr. pr. årgang.
Firmaer: 525 kr.. Enkelmedlemmer: 200 kr.
Abonnementer: 175 kr.

Støttebidrag til foreningens arbejde modtages gerne
Nye medlemmer og abonnenter,
henvendelse knud@errindlev.dk

Ændringer og tilkøb af blade,
henvendelse Jens Jørgen: sejet@landsbyraad.dk

**HUSK at melde adresseændring
til Jens Jørgen Andreassen
så snart det sker.**

o Kommuner med nyvalgte landsbyer
x Artikler herfra

Landsbynyt-kannutisen-
des elektronik – send
din e-mail adresse til
sejet@landsbyraad.dk
og kom med på e-post-
listen. Så får du dette
nummer elektronisk lidt
efter at det er kommet
som blad.

Design og layout:
Ivan Jacobsen,
Møgeltonder
7473 8637

Repro og tryk:
Hobro Lyntryk
9852 4646

BESTYRELSEN I L.A.L.

Formand

Jette Hansen,

Klinstrupvej 13

8641 Sorring

tel: 8695 7327

E-mail: jette.hansen@sorring.dk

Næstformand

Inger Hauborg,

Tandsgårdvej 6, Tandslet

6470 Sydals

tlf: 74 40 72 44

plauborg@tandslet.dk

Kasserer

Knud Jensen

Skolevænget 15

4895 Errindlev

tlf: 54 61 10 45

knud@errindlev.dk

Redaktør (ans.)

Barbara Diklev

Nøravad 4, Nysum

96 10 Nørager

tel: 9856 9393

E-mail: barbar@al.dk

Bestyrelse

Jens Jørgen Andreassen

Søndermarksvej 46, Sejet

8700 Horsens

Tlf: 75 68 23 13

sejet@landsbyraad.dk

Peter Nielsen

Vinkelvej 4, Herrup

7830 Vinderup

97 44 33 35

29 62 10 71

winsey@mail.dk

Søren Ottesen

Solbærnarken 26

8641 Sorring

40 18 82 37

sorring@hotmail.com

Suppleant:

Tine Testmann

Fredsgårdsvej 42, Sreslev

4100 Ringsted,

tlf: 5764 1180

mobil 40 93 28 85www.lal.dk og

www.landsbynyttet.dk

1. suppleant:

Erik Kytoft Jensen

Tingvej 30, Mogenstrup

7800 Skive

97 54 40 92

26 89 92 40

rytoft@mail.jete.dk

Hjemmeside:

www.lal.dk

og

www.landsbynyttet.dk

o Bornholm